

saaledes tillagte Privilegium blev derpaa for en Kjøbefum af 1,500 Rd. afhandlet ved Skjøde af 27de September 1783, der tilligemed Privilegiet er thingløst den 30te s. M. Siden have Gaardens Eier været anseete eneberettigede til at drive Farveri paa Møen, hvilken Berettigelse dog ved Confirmationsbevilling af 4de Februar 1812 for Gaardens daværende Eier forklaredes saaledes, at det ikke er Indbyggerne paa Møen formeent enten selv at farve deres Tøi eller at lade samme farve udenfor Den. Efter Thronskiftet i 1839 blev der af det daværende General=Soldammer= og Commerce=collegium gjort Skridt for at foranledige dette Privilegium ophævet, men da det Kgl. danske Cancelli fraraadede en Ophævelse af Privilegiet uden Erstatning, og et fra Eieren fremkommet Tilbud om at opgive Privilegiet mod, at Eneretten til at farve forbeholdtes ham og hans Son, og at der derhos strax udbetaltes ham en Sum af 6,000 Rd., ikke fandtes antageligt, blev Privilegiet under 30te November 1842 atter allerhøiest confirmeret dog kun indtil Videre.

Ogsaa i Maret 1848, da Privilegiet indsendtes til Confirmation i Anledning af det da stedfundne Thronskifte, bleve Forhandlinger indledede for at see Monopolet afløst, men da der fra Eieren Side stilledes omtrent lignende Fordringer, som de i 1839 fremsatte, blev Forsøget ogsaa dengang opgivet, og Privilegiet paany under 2den Februar 1849 allerhøiest confirmeret, dog ligeledes kun indtil Videre, og med den Tilføining, at Farvergaardens Eier har forsvaerlig og til gangbare Priser at bestride Farveriet, saaledes at Ingen kan have skjellig Grund til sig over ham at besvare.

I Anledning af den ved Loven af 29de December 1857 truffne Omordning af Næringslovgivningen blev der under 24de Marts 1858 fra Eieren af den paagjældende Eiendom, S. Starup, indgivet Anmeldelse til Ministeriet angaaende det ommeldte Privilegium. Under de herved fremkaldte Forhandlinger har Ministeriet med den constituerede Kammeradvocat, hvis Betænkning er bleven indhentet, maatte finde det utvivlsomt, at der ved det ovennævnte allerhøieste Rescript af 14de August 1770 er

stiftet et reelt Monopol paa Farveriet for den omhandlede Eiendom, og at dette Monopol derefter er medfulgt Eiendommen fra Eier til Eier, uden at den Omstændighed, at de senere Confirmationer ikkun ere meddeelte indtil Videre, har kunnet indvirke paa Forholdets rettlige Character. Det skjønnes derhos ikke, at Loven af 29de December 1857 i nogen Henseende har havt Indflydelse paa Monopolets Gyldighed. Men idet man saaledes har maattet erkjende Privilegiet som fremdeles bestaaende i fuld Kraft, har man ikke kunnet andet end finde dets Ophævelse høist ønskelig, da det ikke blot staaer i den skarpeste Modsetning til de Principer, hvorefter Næringsforholdene nu ere ordnede, men ogsaa maa antages at kunne medføre virkelige Ulemper for den Egn, for hvilken det er gjældende. En Ophævelse af Privilegiet vil imidlertid i Henhold til Grundlovens § 87 ikkun kunne stee mod fuldstændig Erstatning, og man har derfor deels foranstaltet optaget et foreløbigt Skjøn over Privilegiets Værdi, deels forhandlet med Eieren om de Betingelser, paa hvilke han maatte være villig til at give Afkald paa Privilegiet. Ved det ommeldte Skjøn er Privilegiets Værdi anslaaet til 7,500 Rd. Til Begrundelse for denne Ansettelse have Skjønsmændene fremhævet, at det er dem bekendt, at en stor Deel af Beboerne af Møen søge andre Farvere end Privilegiehaveren og navnlig lade farve i Stubbekjøbing, at Farveriet af de Varer, der farvedes til Brug ved Møens Tugthuis, nu er ophørt ved denne Anstalts Nedlæggelse, og at Monopolhaveren nu driver Farveriet i et saa ringe Omfang, at han i Almindelighed kun holder et Par Karle og kun undtagelsesviis paa kortere Tid Svende. Skjønsmændene have derfor antaget, at den rene Fortjeneste, som han aarlig kan have af Privilegiet, ikke kan regnes højere end 300 Rd. eller Rentebeløbet af den fornævnte Capital af 7,500 Rd.

Privilegiehaveren har imidlertid i sin hertil afgivne Erklæring nedlagt bestemt Indsigelse imod Rigtigheden af det omhandlede Skjøn og de Forudsætninger, hvorpaa det er bygget. Han har i saa Henseende navnlig gjort gjældende, at det efter de locale Forhold formeentlig maa forudsættes, at Farveriets Eier ved at